

אלו דברים פרק שמיני ברכות

1

בזא ש"ע א"ח סומן
לח ט"ף טו :
בז כ מ"ו פ"ב מהל'
שבת הלכה טו סוג
פסין טט ט"ש א"ח
ט"ש ט"ט :
בז כ מ"ו ט"ט הל' כה
ט"ש ט"ט ט"ף ד' :
ל ד מ"ו ט"ט הל' טו
ט"ש ט"ט ט"ף א' :
לא ה' מ"ו פ"ד מהל'
ברכות הל' א סוג
פסין טט ט"ש א"ח טו
קפ"ד ט"ף א' :

באכילה מרובה - ד' מילין כך פירש"י ולי נראה דזה מופט
יותר מאכילה מועטת אלא נראה לפרש אופכא
הכילה מרובה כל זמן שהוא למא דלון סס קצבה אבל מופט ד' מילין
והייתם קדושים אלו מים אחרונים - דוקא להם שהיו רגילין
ליטול ידיהם אחר
הסעודה מפני מלח סדומית אבל אלו
שחן מלח סדומית מלוי בינינו ולחן
אלו רגילין ליטול אחר הסעודה לחן
הנטילה מעצבת עליו לבדק ומימי
אגשים מטונגים הרגילין ליטול ידיהן
אחר הסעודה ודאי להם מעצבת
הנטילה לבדק ברכת המזון ולריס
ליטול את ידיהם קודם ברה"מ* :

הדרן עלך אלו דברים

[וע"פ חז"ל מילין קה.
ד"ס מ"ס]
ל' : (מ"ו) פ"ב מהל'
ברכות הלכה טו
[הפסוק] לא הוצא לכל
זו וע"ל ב"מ ט"ט ט"ף
סוג טט ט"ש א"ח טו
ט"ש ט"ט :
ל' ח מ"ו פ"א מהל'
ברכות הל' א ט"ש
א"ח טו ר"ג ט"ף ב' :
ל' ח מ"ו ט"ט הל' יג
סוג פסין טט ט"ש
א"ח טו ר"ג ט"ף ב' :
ל' ח מ"ו פ"א מהל'
ברכות הל' א ט"ש
א"ח טו ר"ג ט"ף ב' :
ל' ח מ"ו פ"א מהל'
ברכות הל' א ט"ש
א"ח טו ר"ג ט"ף ב' :
קפ"ד ט"ף א' :

רב נסים גאון

כדי שיכיר בין מלואם
של סברות אלו
של ציפורי. הא פירשה
בתלמוד ארץ ישראל
כדי שיהא ידוע לרבנן
במקצת המעשה וכו'
דאין שדדן [בירושלמי]
הלכה ב' אמר הענין
אמן צריכין ליתענינהם
בבר ועניניהם בבית :

תנחות הב"ח

(ה) ב"ח אומר לו בריך
הכל כל הכול וכו'
יונה דרשנה סדר וכו'
ובריך וכו' מלוי שאל יונה
דקט דמתנין וכו' אלא
במתנין לא מה יונה ו
כפיה מנינות עליו חף
ישראל מנות מנינות
עליון טד אמתו
(ג) שם כי קדוש אלו ו
שמן הטוב אלו ה' :
(ג) ש"י ד"ה מעב את
הברכה וכו' קצות סעודה
שאלו לחובלו (ד) ד"ה
שמן וכו' סרגילי ריבטיין
כ"י ב"ח מברכין דף מנח :

[בפנין גליון כתב הרב
המקום הערוך פ"י בלגון
יוני מתחילת כל חמשי
סמלחמה ע"ס] :

תנחות הגרי"א

(ה) ב"ח בסוף הפקדו' ה'
אלהים תלמידי ודברים
לס מקל ד"ס שמיני
וכ"ה בלחמה אלו וכו' :

ואין מברכין על הנר עד שיאיתו : אמר רב
יהודה אמר רב לא יאיתו יאיתו ממש אלא
כל שאילו עומד בקרוב ומשתמש לאורה
ואפילו ברחוק מקום וכן אמר רב אשי
ברדוק מקום שנינו מויתבי **היתה לו נר
טמונה בחזקו או בפנס או שראה שלהבת
ולא נשתמש לאורה או נשתמש לאורה
ולא ראה שלהבת אינו מברך עד שיראה
שלהבת וישתמש לאורה בשלמא משתמש
לאורה ולא דקיימא בקרן זוית אלא ראה שלהבת
ולא נשתמש לאורה הוי משכחת לה לאו דמרחקא לא כגון דעמיא
ואזלא : ת"ר בנהלים לוחשות מברכין עליהן איממות אין מברכין עליהן ה"ד
לוחשות אמר רב חסדא כל שאילו מבנים לתוכן קיסם ודולקת מאיליה
*איבעיא להו איממות או עוממות ת"ש דאמר רב חסדא בר אבדימי *אריס
לא עממותו בנן אלהים ורבא אמר יאיתו ממש וכמה אמר עולא כדי שיכיר
בין איסר לפיגדיון חזקה אמר רבדי שיכיר בין *מלואם של סברות אלו
של צפורי רב יהודה מברך אדבי אדא דיילא רבא מברך אדבי גוריא בר
המא אב"י מברך אדבי בר אבובא אמר רב יהודה אמר רב יאין מחורין על
האור בדרך שמוחריים על המצות א"ר זורא מדיש הוה מהדרנא כיון
דשמוענא דהא דרב יהודה אמר רב אנא נמי לא מהדרנא אלא אי מקלע
לי ממילא מברכנא : מ"י שאכל וכו' : אמר רב זביד ואיתימא רב דימי בר
אבא מחלוקת בשבח אבל במזיד ד"ה יחזור למקומו ויברך פשיטא ושבח
תנן מהו דתימא ה"ה אפילו במזיד והאי דקתני ושבח להודיעך כהן דב"ש
קמ"ל תניא אמרו להם ב"ה לב"ש לדבריהם מי שאכל בראש הבירה ושבח
ויירד ולא בריך יחזור לראש הבירה ויברך אמרו להן ב"ש לב"ה לדבריהם
מי ששבח ארנקי בראש הבירה לא יעלה ויטלנה לכבוד עצמו היא עולה
לכבוד שמים לא כל שכן הנהו תרי תלמידי חד עביד בשוגג כב"ש ואשבח
ארנקא דדהבא וחד עביד במזיד בב"ה ואכליה אריא רבה בב"ה הוה קאול
בשיירתא אבל ואשתלי ולא בריך אמר רבדי אעביד אי אמינא להו אנשיא
לברך אמרי לי בריך (ה) כל היכא דמברכת לרחמנא מברכת מוטב דאמינא להו
אנשיא יונה דדהבא אמר להו אנשיא לי דאנשיא יונה דדהבא אויל וברך
ואשבח יונה דדהבא ומאי שנא *יונה דמתילי כנסת ישראל ליונה דכתיב
כנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקק חרוץ מה יונה אינה ניצולת אלא
בכנפיה אף ישראל אינן ניצולין אלא במצות : עד אימתי הוא וכו' : כמה
שיעור עבול א"ר יוחנן כל זמן שאינו רעב וריש לקיש אמר כל זמן שיצא
מחמת אבילתי א"ל רב יימר בר שלמיא למר זוטרא ואמרי לה רב יימר בר
שיובי למר זוטרא מי אמר ריש לקיש הכי והאמר רב אמי אמר ריש לקיש
כמה שיעור עבול כדי להלך ארבע מילין ל"ק כאן באכילה מרובה כאן
באכילה מועטת : בא להם יין וכו' : למימרא דישאלא אע"ג דלא שמע כולה
ברכה עינה יוכי לא שמע הכי נפיק אמר רביא בר רב ב"שלא אבל עמהן
וכן אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב בשלא אבל עמהן *א"ל רב לחייא
בריה ברי חסוף וברך וכן אמר רב הונא לרבה בריה חסוף וברך למימרא
דמברך עדיף ממאן דעניי אמן ותתניא ר' יוסי אומר גדול העונה אמן יותר
מן המברך א"ל ר' נהוראי השמים כן הוא תדע שהרי *גוליתרן יורדין
ומתגדין [במלחמה] וגבורים יורדין ומנצחין תנאי הוא דתניא אחד המברך ואחד העונה אמן במשמיך
אלא שממדתין למברך יותר מן העונה אמן בעי מיניה שמואל מרב מהו לענות אמן אחר הניקוט ש
בית רבן אמר ליה יאחר הכל עונין אמן חוץ מתינוקות של בית רבן הואיל ולהתלמד עשוין וה"מ בדלא
עידן מפטרייהו אבל בעידן מפטרייהו עונין ת"ר שמן מעב את הברכה דברי רבי וילאי רבי זיואי
אומר אינו מעב רבי אריא אומר שמן טוב מעב ר' זוחמאי אומר כשם שמוזהם פסול לעבודה כך
ידיים מוזהמות פסולות לברכה אמר רב נחמן בר יצחק אנא לא וילאי ולא זוחמאי ידענא
אלא מתניתא ידענא דאמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה במתניתא תנא היתקדשתם אלו
מים ראשונים והייתם קדושים יאלו מים אחרונים כי קדוש (ג) זה שמן אני יי אלהים (ה) זו ברכה :

הדרן עלך אלו דברים

לא יאיתו ממש - שאפילו לא נהגה ממנו מברכין עליו ומאי עד שיחזרו
עד שיחזרו אורו ראו ליהנות ממנו לעומדים סמוך לו ולא מברכין
עליו אפי' הרחוקים ממנו ובלבד שיראוהו : בפנס - בעששית : יאיתו
ממש - עומד בסמוך : וכמה - הוא לריך להיות בסמוך : מלואם -
תורה אור משקל : רב יהודס - היה מברך על
אור שצביט אדא דיילא ורחוק מביטו
היה רב יהודה לטעמיה דלא צבי
סמוך : רבא מברך אדבי גוריא בר
חמא - סמוך לביטו היה רבא לטעמיה
דאמר סמוך בשנין : אין מחורין על
האור - אם אין לו אור א"ל לחור
אחריו : חד עבד בשוגג כב"ש -
אע"פ ששגג ונעקר מן המקום ע"י
שכחה החמיר על עולמו כב"ש וחזר
למקום שאלו וברך : חד עבד במזיד -
נעקר ממקום שאלו במזיד כדי לבדק
במקום אחר שהולך לילך : אנשיא
יונה דדהבא - שכחתו יונה של זהב :
יונה אינה נלונה אלא בכנפיה - או
בזרחה או נחמתי ברה"מ אגפיה :
אכילה מרובה - ד' מילין : בא לסס
יין אחר המזון - הא פריס לה בגמרא
בריש פקדן לב"ש אין ברכת המזון
טעונה כוס ולב"ש טעונה כוס : סיבי
נפיק - קס"ד בלחך מן המסובין
עסקין במתני' : חסוף וברך -
כשמוסבין כוס של ברכה הוי מחור
שיתנהו לך וברך : במשמי' - העונה
והמברך במשמי' קומו ברכו את ה'
אלהים בס' עזרא (נחמיה ט) ואומר
ויברכו שם כבודך והיא עניית אמן
שנמקדס במסכת תענית (פ"ב דף
טו) ולקמן דף ס"ג) מפרש קומו ברכו
בחתלת ברכה ויברכו שם כבודך
(סג) במקום עניית אמן שנמקדס
אומר בשמליו : שממדין למברך -
ליתן סכר : אחר פינוקות - כשנלמדים
ברכות מפני רבן : הואיל ונלמדת
עשוין - שאין מתכוונים לבדק אלא
ללמד : אכל צטידן מפטרייהו -
כשנלמדים ההפטרות ומברכין בבורה
וכנפיה עוני' אחרתין אמן : שמן
מעב את הברכה - שמן שהיו
רגילין להביא בסוף הסעודה לסוך
אחר הסעודה את הידים אחר מים
אחרונים להעביר את זוחמתי :
מעב את הברכה - שאסור לזמן טד
שיוצא וכן לענין שמעב ברכות כל
דבר הבא בקצות סעודה (ג) שמוזה
לכאכל בלא ברכה עד שיסכוהו :
שמן טוב - שיש בו בשמים מעב
את הברכה לנו שרגיל (ד) זו :

הדרן עלך אלו דברים

הדרן עלך אלו דברים